DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Møteinnkalling
Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

- Unntatt offentlighet

Møtedato:	25.09.2025 kl. 09:00
Møtested:	Teams
Arkivsak:	23/03635

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf: 90941717 eller e-post mt588@kirken.no. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra møtesekretær.

SAKSLISTE

Godkjenning av innkalling og saksliste

20/25	23/03635-1	Innkalling og saksliste

Godkjenning av protokoll

21/25	23/03635-64	Protokoll Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027 03.06.2025 - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13 1. ledd nr. 1

Saker til behandling

22/25	24/02842-9	Økonomirapport pr. 31.08.25
23/25	24/00650-5	Mulig ny møtedato i november 2025

Orienteringssaker

24/25	23/03959-37	Referatsaker 25.09.25
25/25	23/03959-38	Orienteringssaker 25.09.25

Kristiansand, 18.09.2025

Aslak Wegge
møtesekretær

Dette punktet på sakslisten er unntatt offentlighet.

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aslak Wegge	110	24/02842-9	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
22/25	Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	25.09.2025

Økonomirapport pr. 31.08.25

Vedlegg:
Agder og Telemark bispedømmeråd - Økonomirapport pr. 31.08.2025

Saksorientering

1. Oppsummering

Samlet for driften har Agder og Telemark bispedømme pr. 31.08.2025 et forbruk som er kr. 1 788 000 lavere enn budsjettert (2,1 %).
Årsaken til mindreforbruket er i hovedsak lavere lønnskostnader enn budsjettert.

Budsjettet er laget ut fra tildelt ramme for 2025 – jfr. tildelingsbrev av 10.04.2025.

Mindreforbruket i regnskapet pr 31.08.2025 er målt mot periodisert budsjett på samme tid. Dette medfører noen avvik som skyldes avvikende periodiseringer mellom regnskap og budsjett.

Kostnadene pr 31.08 fordeler seg på 89,2 % på prestetjenesten og 10,2 % til administrasjonen.

Agder og Telemark bispedømme har pr 31.08 et mindreforbruk på kr. 1 641 000 som gjelder tilskudd (budsjettgruppe 2).

2. Rapportvedlegg

Vedlagt følger regnskapsrapporter pr 31.08.2025
- 250 Samlet driftsregnskap uten tilskudd
- 250 5000 Tilskudd

3. Analyse av driften – budsjettgruppe 1(drift)

Nøkkeltall

Tall i hele tusen

Resultat pr. 31.08.2025

Administrasjon	Prestetjenesten	Sum	Resultat i %
638	1 150	1 788	2,1

Utvikling i regnskapsresultatet i 2025:

	31.01	28.02	31.03	30.04	31.05	30.06	31.07	31.08
Administrasjon	57	151	227	266	294	286	405	638
Presteskapet	550	452	595	841	1 401	1 032	740	1 150
Totalt	**607**	**603**	**822**	**1 107**	**1 695**	**1 318**	**1 145**	**1 788**
Prosent av budsjett	5,0 %	2,4 %	2,1 %	2,2 %	2,7 %	2,1 %	1,5 %	2,1 %

Administrasjonen

Administrasjonsutgiftene er totalt på kr. 8 735 000.
Totalt er det benyttet kr. 638 000 mindre enn budsjettert til administrasjonen.
Det er 6,8 % lavere enn budsjettert.

Regnskapet viser utgifter til lønn som er kr 381 000 lavere enn budsjett. Det er en økning fra kr. 221 000 pr 30.04. Årsaken til avviket er NAV-refusjoner på kr 175 000 og noe lavere lønnskostnader og andre kostnader knyttet til lønn.

Reisekostnadene er kr. 159 000 lavere enn budsjettert.

Prestetjenesten

Regnskapet for prestetjenesten er på kr. 76 698 000. Det er kr. 1 150 000 (1,5 %) lavere enn budsjettert. Korrigert for 2 periodiseringsavvik var resultatet kr. 950 000 pr 31.08.

Utgiftene til tilleggslønn var kr. 400 000 lavere enn budsjettert pr 30.04. Vi trodde da at tillegg som følge av påske og helligdager på våren ville gi så høye kostnader at tilleggslønnen ville gå i balanse. Det stemte ikke, og pr 31.08 er det utbetalt kr 656 000 mindre enn budsjettert på tilleggslønn.

Kostnadene til beredskap er kr. 185 000 lavere enn budsjettert.

Det er lavere kostnader til vikarer enn innsparing på grunn av refusjoner fra NAV og ledighet i stillinger i forbindelse med skifte av ansatte.

Det er brukt kr. 358 000 mer enn budsjettert til kjøp av tjenester, og kr. 162000 mindre enn budsjettert på møter og kurs. Reiseutgiftene er 141 000 kr. høyere enn planlagt.
På de andre driftskostnadene er det mindre avvik.

4. Tilskudd – budsjettgruppe 2

Det er utbetalt kr 1 641 000 mindre enn budsjettert ved utgangen august.

5. Disponible midler – egenkapital (Balansepost 2050)

Agder og Telemark bispedømmeråd hadde ingen driftsmidler i balansen pr 31.12.2023. Hele tildelingen til driftsmidler – budsjettgruppe 1 – ble benyttet i 2024. Balansen for driftsmidler er derfor fortsatt kr. 0.

Det var ikke anledning til å lyse ut restmidler på tilskudd i 2024.
Det førte til et mindreforbruk på kr. 1 021 000. Dette er ført i balansen, og Agder og Telemark bispedømmeråd har nå følgende tilskuddsmidler balanseført:

- Tilskudd til trosopplæring kr. 23 000
- Tilskudd til diakoni kr. 998 000

Bispedømmerådet vedtok i sitt møte 03.06. i sak 15/25 å benytte disse midlene til satsning på «Ung kirke». Jfr pkt 2 i vedtaket;

> *Bispedømmerådet vedtar å benytte av tidligere avsatte restmidler (2024 midler, jfr sak 12/25) innen budsjettgruppe 2 til felles satsning sammen med Kristiansand kirkelige fellesråd for å komme i gang med en satsning på Ung menighet i Kristiansand. På sikt må dette løses gjennom omprioritering av presteressurs i prostiet/eksterne midler.*

Kirkerådet har i KR-sak 52/21 vedtatt en begrensning i bispedømmerådenes akkumulerte mindreforbruk, tilsvarende 3 % av siste års tildeling.

For Agder og Telemark bispedømmeråd vil denne 3 %-regelen tilsvare:
Drift – gruppe 1 kr 4 234 000
Tilskudd – gruppe 2 kr 1 597 000

6. Nøkkeltall Agder og Telemark

250 Agder og Telemark bispedømmeråd – budsjettgruppe 1

Agder og Telemark	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avvik i %	Årsbudsjett
Inntekter	-447	-303	144	-47,5 %	-502
Lønn og godtgjørelser	78 953	80 756	1 803	2,2 %	131 152
Andre driftskostnader	6 927	6 769	-158	-2,3 %	10 471
Sum	85 433	87 222	1 789	2,1 %	141 121

250 0000 administrasjon

Agder og Telemark adm.	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avvik i %	Årsbudsjett
Inntekter	-61	-12	49	-408,3 %	-15
Lønn og godtgjørelser	6 970	7 351	381	5,2 %	12 149
Andre driftskostnader	1 826	2 034	208	10,2 %	3 171
Sum	8 735	9 373	638	6,8 %	15 305

250 4000 prester

Agder og Telemark prester	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avvik i %	Årsbudsjett
Inntekter	-386	-291	95	-32,6 %	-487
Lønn og godtgjørelser	71 983	73 404	1 421	1,9 %	119 003
Andre driftskostnader	5 101	4 735	-366	-7,7 %	7 300
Sum	76 698	77 848	1 150	1,5 %	125 816

250 Tilskudd - budsjettgruppe 2

Agder og Telemark tilskudd	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avvik i %	Årsbudsjett
Trosopplæring	34 508	34 935	427	1,2 %	34 935
Diakoni/underv. og kirkemu	17 075	18 289	1 214	6,6 %	18 289
Sum	51 583	53 224	1 641	3,1 %	53 224

7. Prognose

Prognosen tar utgangspunkt i regnskapet pr. 31.08.25.
Effekten av lønnsoppgjøret pr. 01.05.25 er ikke tatt med i beregningen av prognosen.

Budsjettgruppe 1

Administrasjon
Det er ventet at lønnsutgiftene til administrasjonen blir kr. 300 000 lavere enn budsjettert i 2025. Andre driftskostnader er noe lavere enn budsjettert. De vil trolig jevne seg ut i høst og ende i balanse.

Prestetjenesten
Bruken av vikarer og lønnskostnadene følges tett. Lønn til fast ansatte og vikarer er beregnet å bli ca. kr 200 000 lavere enn budsjettert.

Budsjettet for tilleggslønn er for høyt, og det forventes av mindreforbruket blir ca. kr. 700 000 for 2025. Utbetalingene til beredskap er ventet å bli ca. kr 200 000 lavere enn budsjettert.

Merforbruket på kjøp av tjenester er ventet å reduseres til kr. 200 000. Vi forventer at reiseutgiftene følger budsjettet i høst og gir et samlet merforbruk på reiser på
Kr. 200 000 i 2025.

Prognosen for hele driften er et mindreforbruk på kr, 1 000 000. Et positivt resultat settes av i balansen og gir en liten buffer ved eventuelle overskridelser i kommende år.

Budsjettgruppe 2

Alle fellesråd/menighetsråd har mottatt tilskuddsmidlene etter avregning mot 2024.

Restmidler utgjør nå, sammen med restmidler fra 2023(4), mer enn den summen som kan akkumuleres. Det foreslås å holde igjen restmidler i tråd med maksgrensen (i utgangspunktet kr. 1.597.000) og å tildele midlene utover dette.

8. Neste regnskapsrapport

Felles økonomienhet (FØ) leverer neste regnskapsrapport etter avsluttet regnskap for 2025.

Forslag til vedtak

1. Agder og Telemark bispedømmeråd tar regnskapsrapport pr. 31.08.25 til orientering

2. Ubenyttede tilskuddsmidler inntil maksbeløp for avsetning (restmidler) i 2025 settes av med tanke på finansiering av prioritert satsning på unge voksne (Ung kirke) i Kristiansand. Øvrige restmidler tildeles i tråd med tidligere praksis, administrasjonen gis fullmakt til å avgjøre dette.

250 - Agder og Telemark bispedømmeråd

Regnskap pr. 31.08.2025 - drift (budsjettgruppe 1)

Driftsrapport	Rekneskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri	-415 553	-264 328	151 225	-446 500
34xx - Tilskudd og gaveinntekter	-27 224	-32 664	-5 440	-49 000
3xxx - Andre inntekter	-4 621	-6 000	-1 379	-6 000
Sum inntekter	-447 398	-302 992	144 406	-501 500
46xx - Tilskudd menigheter og fellesråd				
Sum tilskudd mv	0	0	0	0
500x - Faste stillinger (inkl. feriepenger)	67 325 711	68 136 771	811 060	111 356 105
5006 - Beredskap	1 197 291	1 378 000	180 709	2 067 000
50xx - Tilleggslønn, overtid mm	2 384 072	2 942 351	558 279	3 837 339
51xx - Midlertidige stillinger, honorarer	4 750 673	99 269	-4 651 403	157 269
53xx - Annen oppgavepliktig godtgjørelse	309 857	306 085	-3 772	463 651
540x - Arbeidsgiveravgift	9 779 691	9 884 591	104 900	15 995 736
58xx - Refusjon syke- og fødselspenger	-4 312 475		4 312 475	
599x - Refusjon lønnskostnader	-2 577 209	-2 245 000	332 209	
59xx - Andre personalkostnader	95 894	253 592	157 698	353 900
Sum Lønn og godtgjørelser	78 953 505	80 755 659	1 802 154	134 231 000
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	1 812 730	1 662 732	-149 998	2 481 428
64xx - Leie maskiner, inventar mm	24 403	63 336	38 933	95 000
65xx - Inventar, datautstyr, programvare mm	88 207	80 000	-8 207	120 000
66xx - Vedlikehold bygninger og utstyr	27 929	16 664	-11 265	25 000
679x - Tjenester og flytting	866 364	491 664	-374 700	798 000
6797 - Adm. bistand proster	1 021 500	1 021 500		1 630 000
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, annonser	150 657	186 712	36 055	280 072
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	518 861	793 992	275 131	1 241 000
69xx - Telefon, porto mv	-29 180	664	29 844	1 000
Sum andre driftskostnader (drift og mindre anskaffelser)	4 481 471	4 317 264	-164 207	6 671 500
71xx - Reiser	2 433 412	2 452 000	18 588	3 799 000
74xx - Medlemskontingent og gaver	9 845		-9 845	
77xx - Annen kostnad	2 536		-2 536	
Sum andre driftskostnader (reise, reklame, forsikring mm)	2 445 793	2 452 000	6 207	3 799 000
8xxx - Finansinntekter/kostnader, overføringer mv	0	0	0	
Sum Finanskostnader og overføringer	0	0	0	0
Sum	85 433 371	87 221 931	1 788 560	144 200 000

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aslak Wegge	421	24/00650-5	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
23/25	Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	25.09.2025

Mulig ny møtedato i november 2025

Saksorientering

Vi er fra Kirkerådet blitt gjort kjent med at de i etterkant av Kirkerådets møte i september planlegger å sende ut flere saker på høring med høringsfrist 21. november. Det betyr at vårt opprinnelige møte satt til 9. desember blir for sent til å rekke denne fristen. Tidligere år har denne datoen vært ok i forhold til høringer til Kirkemøtet, men altså ikke i år.

Biskopen har visitas uken med 21. november, det foreslås derfor å legge inn en ny møtedato til torsdag 13. november. Møtet kan eventuelt legges til Skien/Telemark dersom rådet ønsker dette. Datoen er klarert med biskop og bispedømmerådsleder.

Mest sannsynlig kan man da velge å la 9. desember ligge der bare som en backup for et eventuelt digitalt møte dersom det blir nødvendig.

Forslag til vedtak

Bispedømmerådet vedtar ny møtedato torsdag 13. november.

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aslak Wegge	421	23/03959-37	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
24/25	Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	25.09.2025

Referatsaker 25.09.25

Vedlegg:
Vandring For Forandring- rapport 2025

Saksorientering
Skriv inn teksten her.

Forslag til vedtak
Sakene tas til orientering

Prostidiakonen I VEST-TELEMARK

RVTS SØR

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømme

PILEGRIMSVEGEN TIL RØLDAL

Rapport frå Vandring For Forandring

LEVE Landsforeningen for etterlatte ved selvmord

Tid og stad

Vandring For Forandring (VFF) vart arrangert dagane 6-7.september 2025. Totalt deltok 14 deltakarar og tre arrangørar.

Start ved Ulevå laurdag 6 september 2025. 10 kilometer mot Dyrskar. Sundag 7. september gjekk me 12 kilometer frå Svandalsflona til Røldal og stavkyrkja med markering av 10. september- Verdsdagen i sjølvmordsførebygging i stavkyrkja under det gamle krusifikset.

Arrangørar og samarbeidspartnarar

Tiltaket er eit samarbeid mellom:

- RVTS Sør
- Kyrkja
- LEVE

Desse organisasjonane har alle eit felles mål om å førebygge sjølvmord og å støtte etterlatne. VFF er eit viktig supplement i dette arbeidet,

der ein kombinerer fysisk aktivitet, fellesskap og samtaler i trygge rammer.

Gjennomføring

Deltakarane vandra over Haukelifjell mot Røldal på to dagar. Opplegget er meir enn ei fysisk vandring; det handlar også om fellesskap, deling eigne røynsler, og ikkje minst lytting til det andre har opplevd.

Sjølv om temaet bak samlinga er tungt, var ikkje stemninga berre prega av sorg. Under den vide fjellhimmelen var det rom både for humor, varme forteljingar og djupare samtaler.

VFF krev også ein viss logistikk, mellom anna med utkøyring av bilar og bussar. I år deltok Sven Emil Olstad frå Kristiansand, som til vanleg arbeider med oppfølging av pårørande etter sjølvmord, noko som var eit verdifullt bidrag.

Målgruppe

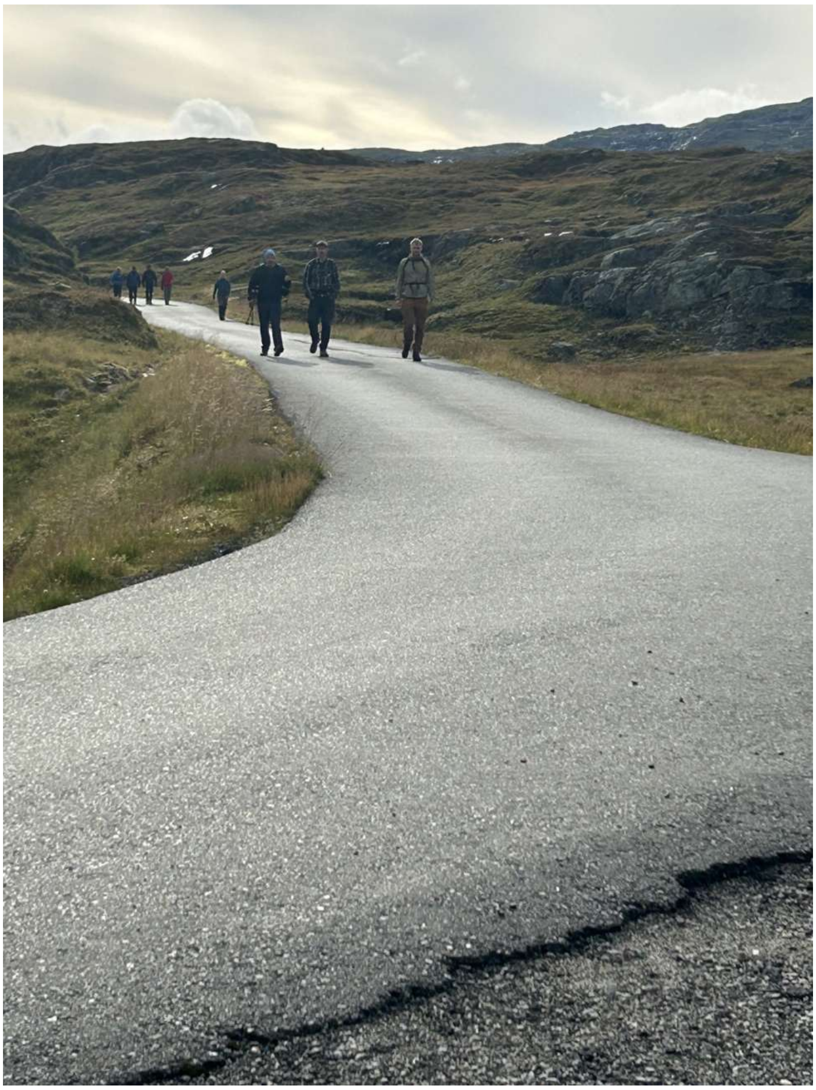

Sidan 2019 har VFF særleg vore retta mot menn. Bakgrunnen er at menn ofte blir vurderte som ekstra sårbare etterlatne. Erfaringane frå vandringa viser likevel at menn både kan, og vil, snakke om dei vanskelege tinga – og ikkje minst lytte til kvarandre.

Frå evalueringa:

Godt og vanskelig.

Turen har vært/gitt: nye venner, gode samtaler, refleksjoner, kjent på savn, vi går ikkje alene- takk for turen

Satte veldig stor pris den store åpenheten mellom deltakerne, at vi fikk snakke om den vonde opplevelsen alle bærer på, og at flere våget å vise sterke følelser i denne settingen.

Ut med det gamle- ta vare på hverandre. En ti av ti tur.
Veldig fint å samles. En god opplevelse
Heilt topp- lett og prate
Kjempefin tur!
Flott og meningsgivende, alt saman!
Fin tur, gode samtaler, lært mye av andre, fikk delt mye erfaringer, kommer gjerne tilbake
Krevende, men desto mer levende
En fantastisk reise, både fysisk og psykisk

Overnatting

Overnattinga fann stad på einerom i gode senger på Haukeli Hotell, med Kamilla Langen som ein vaken og raus vert. Trygge og gode rammer rundt vandringa blir sett på som ein viktig del av heilskapen.

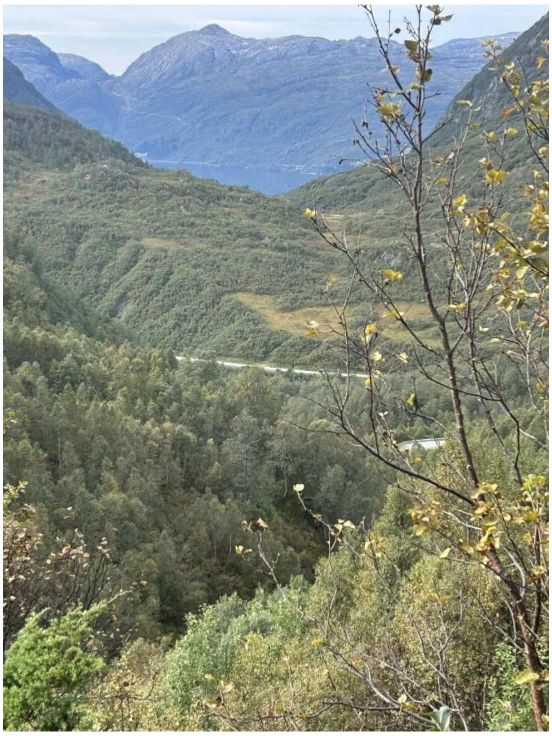

Oppsummering

Vandring For Forandring 2025 vart gjennomført med godt oppmøte, gode samtaler og sterke opplevingar.

Fellesskapet mellom deltakarar og arrangørar skapte ein unik atmosfære der både sorg, humor og håp fekk plass.

Tiltaket viser at kombinasjonen av natur, fellesskap og samtale er ein verdifull måte å støtte etterlatne på, og ein viktig del av førebyggingsarbeidet.

VEDLEGG:

En pilegrim er en person som reiser til et sted som anses som hellig av religiøse grunner. Ordet "pilegrim" kommer fra det latinske ordet "peregrinus," som betyr "fremmed" eller "utenlandsk"[1][2]. Pilegrimsreiser finnes i mange religioner, inkludert kristendom, islam, buddhisme og hinduismen. Målet med reisen kan være å søke åndelig renselse, oppfylle en religiøs plikt, eller komme nærmere det guddommelige[2].

Det er lang tradisjon å vandre pilegrim til Røldal. Folk valfarta til det sveittande krusifikset i stavkyrkja, og denne sveitten var sagt å gjere folk friske.

Pilegrimsvandringane til Røldal heldt seg til langt ut på1800-talet.

Sidan 2012 har RVTS- Sør, Agder og Telemark bispedøme, LEVE og Prostidiakonen i Vest-Telemark samarbeidd om ei årleg pilegrimsvandring for etterletne etter sjølvmord, Dei siste fem åra berre for menn. Med 2025-vandringa nådde me ei høgdepunkt tal messig. 15 menn var med på vandringa 6-7. september.

I Røldal stavkyrkje vart Verdsdagen for Sjølvmordsførebygging markert (10 sept.)

Appell Røldal 7. september 2025 ved Øyvind Dåsvatn, Rvts Sør

Vi som er her har gjennomført en vandring i gamle pilegrimsspor. Med oss på veien har vi hatt en felles bør om å ha mistet noen vi har stått nær i selvmord. Vi har kalt turen en «Vandring for forandring». Håpet er at felleskapet og veien vi har gått sammen, kan utgjøre den lille kursendringen som gjør håpet og troa på dagene foran oss litt sterkere.

Vandringen er en del av den verdensdagen for forebygging av selvmord som markeres over hele verden. Dagen arrangeres for å vise omtanke for alle som er berørt ved å ha mista noen i selvmord, og med et ønske om å forebygge. Selvmord er ikke et tema som skal ties i hjel. Derfor har dagen også i år mottoet:

«START SAMTALEN - VI HAR INGEN FLER Å MISTE»

Selvmord er et stort samfunnsproblem. Det angår oss alle, og målet er at vi sammen kan vi jobbe for et trygt og åpent samfunn der vi våger å be om hjelp til å leve.

Trygve Skaug har sagt noe om dette i sitt dikt;

Dette er en ode
til de gutta
og de jentene som måtte gi tapt
i kampen mot mørket
for de var fine folk
de der helt fremst i frontlinjen
så ble det for mørkt der
og det er for dem vi skal slåss
med lysbrytere festet på knokene
for vi kan ikke ha det sånn
at svarte natta bare skal valse rundt
og ta for seg

Dei som held i denne vandringa er Øyvind Dåsvatn frå RVTS Sør, Ole Hafell, Diakon i Ung-Sorg, aktiv i LEVE—Vestfold og Eilev Erikstein, prostidiakon i Vest- Telemark.

RVTS Sør støttar vandringa med overnatting på Haukeli Hotell og middagar på Haukeliseter. Dette er me veldige takksame for.

Kven er kven, er ikkje lett å vite! Etter vandringa kjennes det som me er ein som ein kamerat gjeng. Kanskje kjem ein ikkje til å møtast att, men kameratskapen frå Haukelifjell kan ein ta med seg heim.

FYRSTE VANDRINGSTANKE

"Ro deg ned – gå deg ein tur", sa mamma når eg var som mest hissig i ungdomen. Det hendte det hjalp og at eg kom roligare attende. Seinare har eg skjøna at det er noko med dette å ta beina fatt. Det gjev høve til ettertanke og ny start.

Folket på vandringsvegen er ulike. Det er noko av det eg likar best. Somme går for historie og kultur langs vegen. Andre for helsa si skuld. Nokon i solidaritet med ein som såg det uråd å gåaleine. Andre for det åndelege. Eller heile pakka. Men det er den same høge himmelen me gårunder. Kjenner varmen frå den same sola. Eller går saman i kaldt regn. Får like vonde gnagsår, og trakkar i den same saue møkka. Langs gamle vegar går dagane. Dagar som lagar nye stigar i sinnet. Opnar noko nytt mellom menneske på vegen.

Ett er nødvendig
Her i denne vår verden av husville og heimløse
Å ta bolig i seg selv
Gå inn i mørkret
Puss sotet av lampen
Slik at mennesker på vegen

Kan skimte lys i dine bebodde øyne
(Hans Børli)

DEN ANDRE VANDRINGSTANKEN

Om ein har mist retninga i livet, kan det vera nyttig å finne seg eit mål og så bes gå dit, seier eit gamalt ord. Mange har gått mot Røldal før oss. Somme vart friske og takka Gud. Men mange sikkert gjekk skuffa heim. Likevel hadde vandringa og fellesskapen langsvegen gjort dei godt.
På pilegrimsvandringa er det beina som talar. Godt når orda har vorte alt for store og harddisken er full. Tankar forsvinn frå hovudet. Blir liggande att langs vegen. Så får ein sjå om ein vil henta dei ved seinare høve. Men fyrst må ein klive liene og trakke vegane.

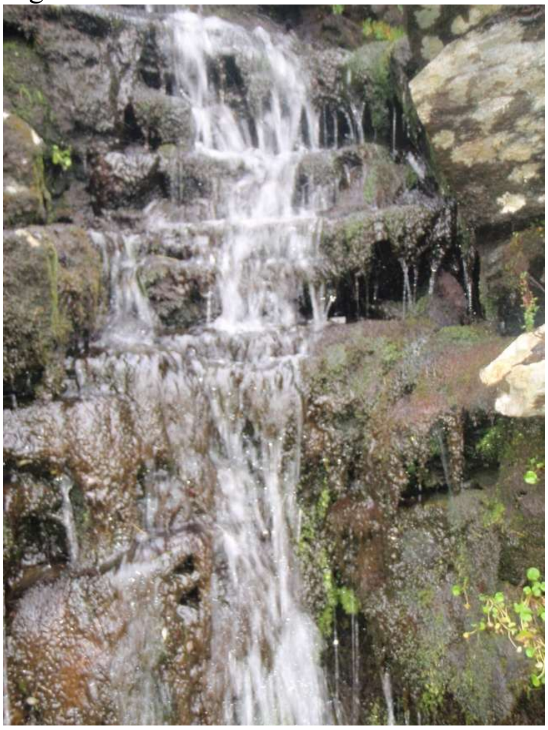

Vi som lever oppi desse fjell
og fjerne skogslier
her kliv
her klagar vi og lite ser vi att
av alt strev
Men vi blir her
Vi dreg ikkje herifrå
for noko i oss prisar
desse skrinne bakkar
Vi har teke fasong etter dei
vi må ha dei å gå i
og å stø oss i mot
ellers miste vi vel retningen
ellers fekk vi vel for stor fart
ellers rulla vi bort
ellers rusa vi vel til havs
Oppi desse berg
og fjerne skogslier
her lever vi, klagar vi, syter vi
er vi verkelege

(Arvid T. Lie)

DEN TREDJE VANDRINGSTANKEN

Å være på vandring betyr at ein ikkje veit kva som ventar ein. Eit indonesisk ord for reise tyder " å få vaska augo." På vandringa kan ein kan risikere litt av kvart. Som: utvikle venskap, kjenne ein ny fred, få smaken på det enkle vandringslivet, få ein god latter, auka kjærleik til naturen, opne seg mot andre, bli meir tolerant og audmjuk, få gje noko godt til andre og oppleve at andre vil ein vel. I mitt hovud likar eg å tenke på at dette er den gode Guds avtrykk i verda.

Somme spør meg om ein må vera truande for å vandre pilegrim. Nei, tenker eg, kan ein ikkje heller snakke om å ver nysgjerrig på trua, ha ei lengt eller undring i seg. Og i beste fall kan kyrkja med sin songar, liturgi og sitt fellesskap tru for ein. Ei dame på eit kurs skulle forklåre kva som dreiv henne i arbeidet med alkoholikarar: " Når folk har slutta å tru på seg sjølv,

treng dei nokre som trur på dei. ”

Stundom møter vi menneske som hentar fram det beste i oss.
Menneske som opnar for våre kjelder,
som lokkar fram våre farger
som aukar varmen i våre liv.
Stundom møter vi menneske som ser bak våre skal
så vi gløymer vi har dei
og glitrar fram i vår prakt.
Menneske som vi ber i oss etterpå
med takksemd
(Bente Bratlund)

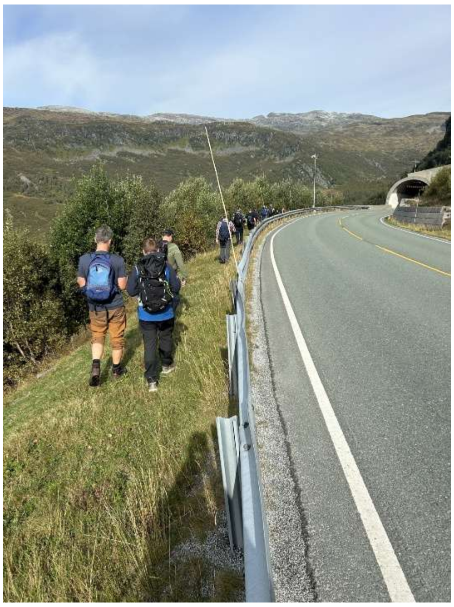

TRE GRUNNBEGREP

Eg har ofte tenkt på pilegrimsvandring utifrå tre omgrep: Forsoning, forvandling og myndiggjering. (Frå Diakoni i kontekst. Forvandling. Forsoning. Myndiggjøring. Et bidrag frå Det Lutherske Verdensforbund til forståelse av diakonal praksis og handling. Oslo 2010).

I denne samanhengen passar uttrykka godt inn etterlatne arbeidet.

Forsoning: Ei pilegrimsvandring kan gjerne handle om å legge av seg ting. Ofte symbolisert med at ein ber meg seg ein stein, og legg ved målet. ”Det viktigaste for meg etter at sonen min tok livet sitt, var å tilgjeva meg sjølv og forsone meg med at slik vart det , sa ei.

Forvandling: Slit ein psykisk kan ein og legge frå seg litt av kvart undervegs. Ei anna fann ut at ho var lei av å vera offer. Ho la frå seg offerrolla i Røldal. Reint fysisk, skal ein ikkje gå lenge, før ein kjenner at forma vert betre og at ein tòler lengre turar. ” Eg fekk ein god kjensle av at noko trong mi historie i dag, Det var godt. Litt meining i det.”

Myndiggjering eller det kan godt heite meistring. Ei sa at det viktigaste var å oppdage at ho kunne gå ei mil og vel så det i eitt.

Slik skreiv ein deltakar på sin gule lapp for nokre år sidan: ”*Smerte former en til nye mennesker frå sønderknuste og frå dypets verste nederlag. Til oppreiste , stolte kvinner og menn, gjennom vandring i ulent terreng og vekslende vær . Godt å gå saman med liksinna.”*

FAG MØTER GRASROT
Den som har skoa på, veit kor han trykkjer. Men det hender det må skomakarar til for å vide ute skoen slik at han ikkje gneg meir. Slik det ligg ein styrkje mellom fagleg og friviljuge. Fag møter grasrot, og få til noko bra i felleskap. Fagfolk kan sikre rammer på vandringa, men dei levande relasjonane mellom folk kan gjere mykje meir.

” Å vandre i naturen med likesinnede gir energi og inspirasjon på vegen videre. (Frå ein deltakar på ein dei fyrste Vandring For Forandring)

Pilegrimsvandringa ” Vandring for Forandring” har som mål ha ta mennesket på alvor som eit fysisk, psykisk og åndeleg vesen.

Her gnagsår og lågt blodsukker, mange tankar under ein høg himmel og høve til å be ei stille bøn i ei lita kyrkje. Eit kyrkje dit folk har søkt sidan 12-1300 talet for å tenne lys og å be om eit betre liv.

For meg som prostidiakon hjelper det og på arbeidsmotivsjon å gå saman med dei beste menneska, og fagfolka på tema sjølvmord og sorgarbeid: Øyvind Dåsvatn, Rvts Sør og Ole Hafell, diakon i Tunsberg bispedøme med sorg som sitt spesialfelt.

Eilev Erikstein
Dalen, dagen etter valet 2025.

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aslak Wegge	421	23/03959-38	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
25/25	Agder og Telemark bispedømmeråd 2024-2027	25.09.2025

Orienteringssaker 25.09.25

Saksorientering

Faste orienteringer;

- Orientering fra biskop
- Orientering fra bispedømmerådets medlemmer
- Orienteringer fra stiftsdirektør

Forslag til vedtak

Sakene tas til orientering